

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Πατησίων 42, 10682 Αθήνα

Αθήνα, 18/12/2024

Ψήφισμα

της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ
(συνεδρίαση αρ. 5/18-12-2024)

Το ζήτημα της διαχείρισης των ιστορικών κέντρων των πόλεων άρχισε να απασχολεί την Ευρωπαϊκή επιστημονική κοινότητα από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερα στις πόλεις του Νότου με την μεγάλη ιστορική συνέχεια και το πλούσιο αρχαιολογικό υπόβαθρο το ζήτημα αυτό αποκτά ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα. Στις μέρες μας η επιστημονική κοινότητα των αρχιτεκτόνων και των πολεοδόμων επιζητά και προτρέπει αυτή την ισόρροπη ανάδειξη αυτής της συνύπαρξης ως βασικό πλεονέκτημα του ιστορικού χαρακτήρα των πόλεων. Οι εποχές που για χάρη μιας υποτιθέμενης ανάδειξης των διαφόρων αρχαιοτήτων υποβαθμίζονταν ή εξαλείφονταν με κατεδαφίσεις ολόκληρα ιστορικά τμήματα των πόλεων με κτίρια του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα έχουν περάσει οριστικά. Σήμερα είναι κοινή πεποίθηση ότι τα ιστορικά τμήματα των πόλεων που διέφυγαν του κύματος της αντιπαροχής όχι μόνο δεν υποβαθμίζουν τις εκάστοτε αρχαιότητες αλλά λειτουργούν και ως φίλτρο προστασίας αναδεικνύοντάς τις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της διαδικασίας είναι η ίδια η πρωτεύουσα όπου ο αρχαιολογικός της πυρήνας με τον λόφο της Ακρόπολης περιβάλλεται από μια ζώνη ιστορικών τμημάτων όπως η Πλάκα, τα Αναφιώτικα, το Θησείο και το Μοναστηράκι. Σήμερα μια κουβέντα για κατεδάφιση κτιρίων σε αυτές τις περιοχές για ανάδειξη των υπαρχουσών αρχαιοτήτων φαντάζει ανεδαφική.

Η Λάρισα, μια πόλη με συνεχή κατοίκηση χιλιάδων ετών, αποτελεί ένα τυπικό παράδειγμα όπου διαφορετικές ιστορικές διαστρωματώσεις εμφανίζονται στον αστικό της πυρήνα. Αρχαιότητες διαφορετικών περιόδων συνυπάρχουν με κτίσματα του σχετικά πρόσφατου παρελθόντος, γεγονός που αποτυπώνεται ξεκάθαρα στα μνημεία της από την αρχαιότητα μέχρι και την Οθωμανική περίοδο. Δίχως αμφιβολία, το σημαντικότερο μνημείο της πόλης είναι το αρχαίο της θέατρο που δεσπόζει στον πυρήνα του ιστορικού της κέντρου. Η ανασκαφή του συνδέθηκε με αρκετές κατεδαφίσεις κτιρίων μέχρι την τελική του αποκάλυψη. Περαιτέρω κατεδαφίσεις όμως είναι πιθανό να υποβαθμίσουν μακροσκοπικά το μνημείο εξαφανίζοντας ένα μικρό αλλά κρίσιμο απόθεμα του ιστορικού της κέντρου.

Η Σχολή αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ υποστηρίζει τη συνεργασία των αρμόδιων θεσμικών φορέων και γνωμοδοτικών οργάνων ώστε μαζί με την αναστήλωση του θεάτρου να προχωρήσει η αναμόρφωση του ιστορικού κέντρου της πόλης με έλεγχο των χρήσεων, αποκατάσταση των όψεων και αναβάθμιση της γενικότερης αισθητικής εικόνας. Το οικοδομικό τετράγωνο απέναντι από το αρχαίο θέατρο μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα αυτής της δράσης ενισχύοντας και προστατεύοντας παράλληλα την αξία του μνημείου.